

tekst: 1 Samuël 17, 1-9. 26. 31-51

Ds Oane Reitsma

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Ruben is nog heel klein. Geen idee heeft hij wat hem vanmorgen overkomen is. Mark en Annerieke zullen het hem later vertellen, dat wel. Van die mooie zondagochtend in de Ontmoetingskerk.. Zelfs het weer deed mee: een prachtige dag, alsof God even naar ons knipoogde. Ruben zal uitdagingen tegemoet gaan in het leven. Zoals Annerieke en Mark die ook hebben. En u. En jij. En ik. En ze komen weer terug. Kleine uitdagingen – hoe pak ik dit of dat aan, iedere dag kom je ze tegen, de meeste vergeet je weer – en grote uitdagingen. Ja, ze kunnen zo groot zijn dat ze je boven het hoofd groeien. Reuzen van uitdagingen. Of, uitdagingen? Bedreigingen. In al hun duisterheid. Ze kunnen zelfs een heel volk boven het hoofd groeien. Hoe graag zouden de Britten een David hebben, die met één simpel steentje de onzekere duisternis van de no-deal-Brexit doeltreffend afreken, zonder al te veel moeite. Of Boris Johnson deze David is?

David was ook klein – toegegeven, al iets groter dan Ruben, maar het beeld dat van hem neergezet wordt is dat van de kleine David. Koning, psalmzinger, hij moet het allemaal nog worden. Hij is nu nog – u hoorde het vorige week – de jongste van acht. Die als taak heeft achter de schapjes aan te lopen.

Het leven is hem ook nog te groot. Naïef staat hij er nog in. Hij raakt verzeild in – of: verzeild in? Hij zoekt het zelf op! – dat probleem dat het hele volk Israël boven het hoofd is gegroeid. Samengevat in die ene naam: Go-li-ath: reusachtig betekent het. Zes ellen en een span, ruim 2,85 meter [sommige handschriften houden het op 2 meter, wat in die tijd ook als reusachtig groot ervaren werd]. En hij staat daar maar te schreeuwen – het Britse parlement verbleekt er nog bij.. U weet wel, zoals bijdehante kwaadwillende mensen kunnen intimideren, uitdagen. Maar hier denk ik ook symbool voor wat ons in het leven uitdaagt, waar we nog geen weerwoord op hebben. Waar we geen uitweg mee weten, maar wat ons wel danig in de weg staat.

De politici, legeraanvoerders, adviseurs breken hun hoofd over de juiste strategie. De mensen die het goed met je voor hebben geven je adviezen: je moet het zó aanpakken. Je moet loslaten. Je moet Maar je ervaart alleen het leven zelf zoals *jij* het ervaart. Je kunt uiteindelijk – al kunnen anderen je een heel eind op weg helpen – de grote uitdagingen in het leven alleen *zelf* 'handelen'.

David stapt er naïef in. Leeuwen en beren op zijn weg kan hij ook 'handelen', dan moet een onbesneden Filistijnse reus toch ook wel kunnen? Nee, dat is het niet. Daar doe ik het verhaal geen recht mee. Die Filistijnse reus trapt David namelijk ook op zijn tenen. Niet letterlijk, maar deze reusachtige macht heeft het voorzien op de fundamentele goede kracht van Davids leven: in dit Bijbelverhaal verwoord als 'zijn vertrouwen op de Heer'. De positieve levengevende kracht in je dagelijks leven. Die er gewoon altijd is als een basisvertrouwen. Die je beschermt tegen leeuwen en beren op je weg als je de dagelijkse gang door het leven loopt. Dat basisvertrouwen wordt hier uitgedaagd. En dat mag niet gebeuren. Het probeert je zó in zijn eigen kamp te trekken, daar aan de overzijde van een kloof, van de vallei. Daar waar je niet moet zijn. En als je één keer die grens over bent, ja dan ben je verloren en leef je een leven van slavernij, van onderworpenheid aan duistere krachten.

En dan komen de adviezen. Zet deze bronzen helm maar op je hoofd, een ijzeren borstkuras om je lijf, en een zwaard om mee aan te vallen. Doe het nou zo maar. Je ziet ze wel in musea, middeleeuwse ridderuitrusting: helm, maliënkolder, scheenbeschermers: met elkaar meer dan 100 kilo ijzer. Als je al die en die bescherming en die wapens maar meeneemt, dan kun je het leven aan. – Geestelijk werkt het net zo: copingsmechanismen, psychologische adviezen, levensmotto's, mindfulness: zo kun je het wel aan, als je je overal maar tegen wapent. Doe het nou maar zo! Maar: waar blijft dan je eigenheid? In zo'n harnas ziet iedereen er hetzelfde uit. Onze cultuur heeft dat ook sterk in zich. We praten elkaar aan wat goed is voor ons. Hoe je je wapent tegen het leven. Maar het wordt een soort monocultuur. Het is als bij

Israël en de Filistijnen een loopgravenoorlog. Het staat stil. De cultuur, ons leven, onze menselijke ontwikkeling, er is geen toekomst. Waar blijft je eigenheid, je menselijkheid, je kwetsbaarheid? Menselijkheid *is* kwetsbaarheid. Die moet je niet willen uitbannen.

Soms wordt het David-en-Goliathverhaal samengevat met de zin 'wie niet sterk is, moet slim zijn'. De domme kracht van de Filistijnse geweldenaar tegen de slimheid van de kleine David. Dàt vind ik te gemakkelijk. Volgens mij gaat het hier om die reusachtige kracht, die wij allemaal vroeg of laat tegenkomen, die het probeert op te nemen tegen de levende God. En dat betekent: een destructieve kracht tegen het leven zelf. Tegen het optimistische, tegen het positieve, tegen de levenslust, tegen al wat goed is, want God is louter goedheid.

En dan is er maar één remedie, die uit twee stappen bestaat. Je moet het weerstaan op je eigen manier – goede adviezen ten spijt. David kon er geen stap in verzetten. De remedie was erger dan de kwaal. Hij werd in een keurslijf gedwongen. 'En al weerstaan alle soldaten de vijand in deze uitrusting, *ik* kan er niet mee uit de voeten.' Je kunt het alleen weerstaan op je eigen manier. En de tweede stap is: je mag vertrouwen dat God je terzijde staat. Hij, die aanwezig is bij je dagelijkse werk als je de schapen hoedt. En je dan helpt tegen de kleine beren en leeuwen. Maar die daarin wel een heel groot 'ja' over jouw leven uitspreekt, zoals hij dat gedaan had over het volk Israël. Het volk dat sindsdien – misschien wel gedwongen tot oorlog, maar – gericht was op leven, op het beloofde land. Eén ding daarbij: onderhoud je contact met die bron van het leven. Dag aan dag, in de kleine dingen. Wees je bewust dat je niet alleen gaat.

God sprak een groot 'ja' uit over het leven van Ruben. Nee, niet vandaag. Vandaag drukken we dat symbolisch uit en viëren we dat. Maar God heet dat grote 'ja' over Rubens leven al uitgesproken toen wij er nog niet het minste vermoeden van hadden. God zal met Ruben gaan. Niet als een zwaar pantser om hem heen, waarmee hem niks zal overkomen. Nee, er zal hem van alles overkomen. "Wat komen zal is nog verborgen." Maar God verbint zich met ons als wij kleine, kwetsbare mensen zijn. Die kwetsbaarheid hebben we nodig, om onszelf met hem te kunnen verbinden. Mensen die hun eigen kwetsbaarheid niet onderkennen worden schreeuwers-zonder-God, ze zijn hun eigen God, zie Goliath. Andere namen noemen we vandaag maar niet.

Wij noemden de naam van Ruben Simon Marius, omdat God zich met hem verbond, zoals hij zich verbond met Annerieke, met Marc, met u, met jou, met mij. Zo mogen wij het leven aan. Op onze eigen manier, met slinger en steen in onze heuptas – vijf stenen! de vijf boeken van Mozes, het Woord van God aan ons. Want vertrouwen op God, een band houden met de werkelijke levenskracht, is de meest rake en doeltreffende manier om het leven aan te kunnen.

En bepalend is: er vloeit niet eens bloed. Daar is God namelijk niet op bedacht, op slachtoffers en gruwelijkheid. Goliath wordt met zijn eigen zwaard een kop kleiner gemaakt: de kwade machten keren zich tegen zichzelf. En het leven is weer gericht op het goede: op toekomst.

1 Samuel 17: ⁵⁷Toen David na zijn overwinning op de Filistijn terugkwam, wachtte Abner hem op en leidde hem naar Saul. Het hoofd van de Filistijn had hij nog in zijn hand. ⁵⁸'Van wie ben jij een zoon, jongen?' vroeg Saul, en David antwoordde: 'Ik ben de zoon van uw dienaar Isaï uit Bethlehem.'

In de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Amen.

Stilte

lied 818 *Niet is het laatste woord gesproken*